

DE EVOLUTIE VAN DE ZOOGDIEREN EN DE MENS.

Hadrocodium wui

De eerste sporen van een naar zoogdieren strevende evolutie vinden wij in de vroege Jura tijd bij *Sinoconodon* met een zoogdierachtig kaakgewricht uit China en bij *Morganucodon* met een vervanggebit in tandkassen dat naar een primitieve lactatie of zoogsysteem verwijst zoals wij ze ook aantreffen bij *monotremata* naar melkvocht uitzwetende haren. Deze anatomisch op spitsmuisachtige diertjes gelijkende wezentjes leefden zo'n 200 miljoen jaren geleden. Een belangrijke sprong voorwaarts in de richting van het zoogdier vinden wij bij

Hadrocodium, 195 miljoen jaren geleden uit de Juratijd, eveneens een spitsmuisachtig diertje met een uit de kaakbeenderen ontwikkeld middenoorbeen en een sterk vergrote schedel. Deze verre voorouders van de zoogdieren waren het nog niet en ze konden plaats nemen in een soeplepel. Bvb. *Hadrocodium wui* recent ontdekt in China. Gedurende 145 miljoen jaren bleven de voorouders van de zoogdieren kleine dieren totdat ten gevolge van het vallen van een reuachtige asteroïde of verschillende asteroïden 65 miljoen jaren geleden het rijk der dinosauriërs een einde nam en er een explosie volgde van diversiteit nu de ruimte voor de zoogdieren was vrijgekomen. In het begin van het mesozoïcum verschenen de eerste tandendragende monotremata met gekartelde maaltanden die hen toelieten een meer gevarieerd voedsel te kauwen, en 125 miljoen jaar geleden leefde in Jehol *Jeholodens* met voor het eerst een beweeglijke schoudergordel. De voornaamste voorouder van de zoogdieren verscheen rond dezelfde tijd. Hij was een verre afstammeling van de *Morganucodons* en werd als spectaculair zeer compleet fossiel gevonden in de Chinese provincie Liaoning. Het is een muisachtig diertje dat duidelijk een primitieve placenta vertoont en mag aanzien worden als voorouder van alle placentaire zoogdieren, van dwergspitsmuis tot olifant. Het is de enige bekende vertegenwoordiger van de protoplacentara en werd *Eomaia* genoemd, Grieks voor dageraad-moeder of eerste moeder. Men denkt dat de scheiding tussen placentaire zoogdieren en buideldieren reeds begon ±175 miljoen jaren geleden.